

КЕҢЕСТІК ТОТАЛИТАРЛЫҚ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ

115 ТОП СТУДЕНТТЕРІ

ТІЗІМ БОЙЫНША А-Б АРАЛЫҒЫНДАҒЫ СТУДЕНТТЕР

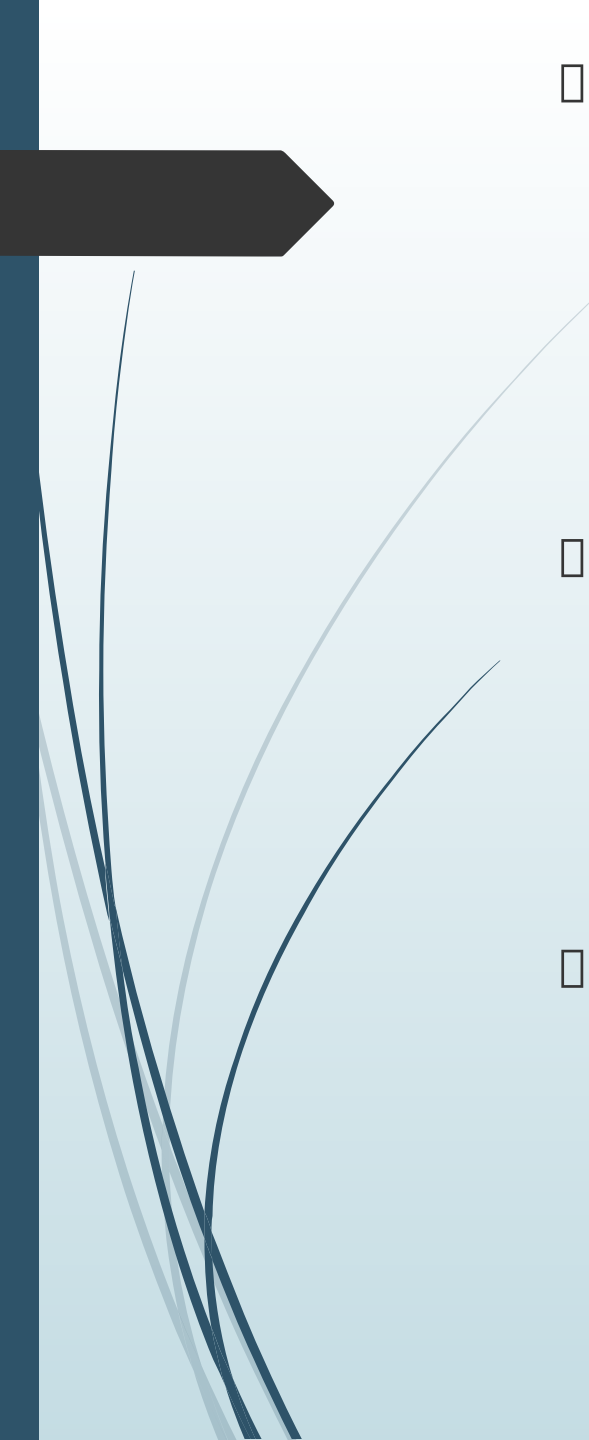

ЖОСПАР

- Қазақстан кеңестік тоталитарлық жүйенің қалыптасуы, Ауылшаруашылығын ұжымдастыру – Қазақстан шаруаларының трагедиясы, Индустриализациялау қарқыны, сипаты, нәтижесі
- Қорытынды
- Пайдаланылған әдебиеттер

Қазақстан кеңестік тоталитарлық жүйенің қалыптасуы

- 1921ж. Батыс, Солтүстік Қазақстанда, Батыс Сібірде жер межеленіп бөлуі өткізілген. Орта Азия Қазақстан жерлерін ұлттық-аумақтық межеленіп бөлінуіне үлкен дайындалық жұмысы жүргізілгін. 1924ж. 27 қазанда Бүкілресейлік Орталық атқару комитетінің сессиясында үкімет шешімі шығарылды.
- Шешім бойынша Өзбек КСР, оның құрамында Тәжік АКСР, Түрікмен КСР, Кара-Қырғыз автономиялық облысы РКФСР құрамында, қазақ АКСР оның құрамында Қарақалпақ автономиялық облысы қалыптасты. Ұлттық-аумақтық межеленіп бөлінуінің нәтижесінде Қазақстанға: Қазалы, Ақ-Мешіт, Түркістан, Шымкент уездері, Әулие-Ата уезінің көбісі, Ташкент, Мырзашұлт уездері Сырдария облысының; 6 көшпелі болысы Самарканд облысының Джизак уездері берілді.

-
- Семей облысында: Алматы, Жаркент, Лепсинск, Қапал уездері Пишлек уезінің Георгиевск, Шу, Қара-Күнус болыстары. ҚАКСР территориясы 700мың км² кеңейді, яғни 2,7 млн км², тұрғындар саны 1468 мың адамға өсті, жалпы адам саны – 5 230 мың. 1926ж. халық санағы бойынша қазақтар саны 61,3 % барлық тұрғындардан болған 1925 Республика астанасы Ақ-Мешіт болып табылады, Қызыл-Орда атауына ие болған. 1925ж. Республикаға нақты атауы қайтып берілді – Қазақ республикасы.
 - Оның бірінші құрамына С.Пестковский (төраға), А.Байтұрсынов, В. Лукашев, Ә.Жангелдин, М.Тұнғаншин, С. Мендешев, Б.Қаратаев кіреді. Казревком “Өлкені жоғары әскери-азаматтық басқаруды” өз қолына жинақтайды, қазақ халқының мемлекеттігін құру мақсатында өлке Кеңестерінің Құрылтайлық съезін шақыруға жағдай жасау оның басты міндеті болды.
 - 1920ж. 17 тамызында РКФСР Халық Комиссарлары Кеңесі қазақ Республикасы жөніндегі РКФСР құрамына астанасы Орынбор қаласында болатын “Қырғыз (қазақ) Кеңестік автономиялық социалистік республикасын құру туралы” Декрет қабылдады (В.И.Ленин, РКФСР Бүкілресейлік Орталық атқару Комитеті мен Халық комиссарлары кеңесі М. И. Калинин қол қойған).

- Семей облысында: Алматы, Жаркент, Лепсинск, Қапал уездері Пишпек уезінің Георгиевск, Шу, Қара-Күнус болыстары. ҚАКСР территориясы 700мыңкм² кеңейді, яғни 2,7 млн км², тұрғындар саны 1468 мың адамға өсті, жалпы адам саны – 5 230 мың. 1926ж. халық санағы бойынша қазақтар саны 61,3 % барлық тұрғындардан болған 1925 Республика астанасы Ақ-Мешіт болып табылады, Қызыл-Орда атауына ие болған. 1925ж. Республикаға нақты атауы қайтып берілді – Қазақ республикасы.

1928ж.
Қазақстанның
губернияларға,
уездерге,
болыстарға бөлінуі
жойылды,
округтарға және
аудандарға бөлінуі
кіргізілді.

1919ж. 10
шілдесінде РКФСР
халық
комиссарлары
Кеңесінің
Жарлығы бойынша
Қазақ өлкесін
басқару жөніндегі
Революциялық
Комитет (Ревком)
құрылды.

- Оның бірінші құрамына С.Пестковский (төраға), А.Байтұрсынов, В.Лукашев, Ә.Жангелдин, М.Тұнғаншин, С. Мендешев, Б.Қаратаев кіреді. Казревком “Өлкені жоғары әскери-азаматтық басқаруды” өз қолына жинақтайды, қазақ халқының мемлекеттігін құру мақсатында өлке Кеңестерінің Құрылтайлық съезін шақыруға жағдай жасау оның басты міндеті болды.

Казревкомның басқа бір аса маңызды міндеті-қазақтың байырғы жерін бір қолға жинау, яғни болашақ қазақ кеңес мемлекетінің территориялық тұтастығын қамтамасыз ету болып табылды. Сонымен бірге Казревком әрекет қимылда жүрген армияны азық-түлікпен жабдықтау, астықты және басқа да тамақ өнімдерін Орталыққа, Түркістан АССР-на жеткізу яғни “Соғыс коммунизм” саясатының басты мәселесін шешу ісімен айналысты

Казревком қызметінің әскери – азаматтық сипатын азаматтық соғыс анықтап берді. Казревком 1919ж. шілдесінен 1920ж. қазанның қосқанда 15 ай бойы жұмыс істейді. Өзі пайда болған күннен бастап, казревком қазақ халқының Кеңестік автономиясын жария ету жөніндегі қыруар көп әзірлік жұмыстарын жүзеге асырды.

- Сталин бастаған партия басшылығы бұл дағдарысты "шаруалар бүлігі" деп, экономикадағы қателіктеріне талдау жасай алмады. Шын мәнінде, дайындау дағдарысын тудырған объективті себептердің болғанын айтпауға болмайды. Біріншіден, бұл өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығы өнімдерінің қайшылығы қаржы тапшылығынан, жедел индустрияландыру нәтиже бермей, арзан товар шығару мүмкіндігі қалыптаспаған кездегі теңсіз товар айналымынан туындады. Екіншіден, ауыл шаруашылығына қажетті құрал-сайман, техниканың ескеруі мен жетіспеуіне индустрияландырудың тез нәтиже бермеуі емес, жеңіл өнеркәсіп, қолөнер кәсібінде мемлекеттің мүлде көңіл бөлмеуі де әсер етті. Өнеркәсіптің тоқырауы кезінде қолөнер өндірісін дамыту шаруа қажеттілігін өтеуде маңызды роль атқарар еді.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

SHAVA.KZ сайты